

Op Het Vinkentouw

Nummer 137, december 2016

In dit nummer:

Per ongeluk ontdekt in GRIEL

Gooise vogels zwaar getroffen door extreme weersomstandigheden 2016

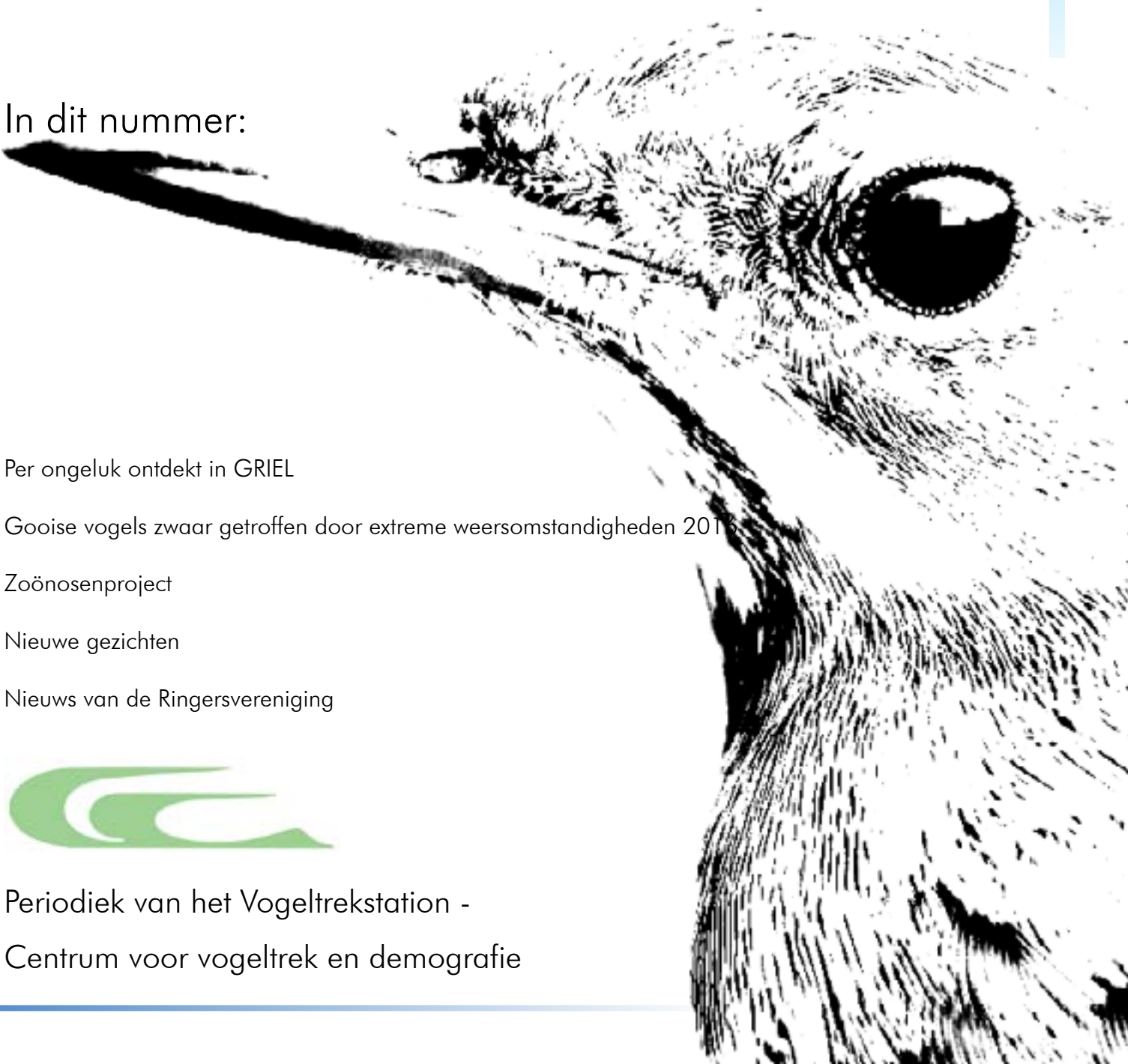
Zoönosenproject

Nieuwe gezichten

Nieuws van de Ringersvereniging

Periodiek van het Vogeltrekstation -
Centrum voor vogeltrek en demografie

OP HET VINKENTOUW - nr. 137, december 2016

Periodiek van het Vogeltrekstation – centrum voor vogeltrek- en demografie (voorheen de Nederlandse Ringcentrale). Het Vogeltrekstation is een samenwerkingsverband van NIOO-KNAW en de Ringersvereniging.

Op Het Vinkentouw verschijnt drie maal per jaar en wordt gratis toegezonden aan alle ringvergunninghouders en relaties. Verkoop van losse nummers uitsluitend via: www.vogeltrekstation.nl/nl/webwinkel

Downloadbaar als pdf op: www.vogeltrekstation.nl/nl/cijfers/publicaties/op-het-vinkentouw

Vogeltrekstation
Postbus 50
6700 AB Wageningen

Tel: (0317) 473 465
E-mail: info@vogeltrekstation.nl
Website: www.vogeltrekstation.nl

Redactie: Ton Eggenhuizen, Henk van der Jeugd,
Jan Staal, Gijs van Tol.

Illustraties: Wim Verholt, VRS Castricum, auteurs
Vormgeving: Mees Maas

Kopij: Bijdragen graag per email, bij voorkeur in Word. Grafieken en diagrammen in Excel inclusief data.

Naamgeving van vogels volgens Voous (1980).

Geciteerde literatuur in de tekst als volgt: (Jansen 1996), (De Visser & Pietersen 1984), bij meer dan twee auteurs (Klaasen et al. 1999), in volgorde van publicatie (Pietersen 1976; Jansen 1991). De literatuurlijst behoort op alfabetische volgorde te zijn op het eerste woord van de familienaam. Titels s.v.p. in de originele taal.

Voorbeelden:

Svensson L. 1992. *Identification Guide to European Passerines*. Stockholm. ISBN 91-630-1118-2.

Visser K.L. de 1948. *Veel Struisvogels dit jaar*. *Op Het Vinkentouw* 12: 4-7.

Voous K.H. 1980. *Lijst van Europese Broedvogels, inclusief Nederlandse Vogellijst*. *Limosa* 53: 91-103.

Vragen omtrent aanlevering van kopij richten aan Henk van der Jeugd. De redactie behoudt zich het recht voor de binnengekomen artikelen te redigeren, u krijgt daarna uw kopij ter lezing retour.

Kopij voor het komende nummer (OHV nr.138) inzenden voor 1 maart 2017.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Per ongeluk ontdekt in GRIEL	5
Gooise vogels zwaar getroffen door extreme weersomstandigheden 2016	6
Zoönosenproject	9
Nieuwe gezichten	11
Nieuws van de Ringersvereniging	13
Terugmeldingen	14
Mededelingen van het Vogeltrekstation	17

Agenda

17
JAN

Certificeringsbijeenkomst
voor Roofvogelringers

Inschrijven voor de
certificeringsdagen kan via
het inschrijfformulier

25
MRT

STONE
Certificeringsbijeenkomst

Inschrijven voor de
certificeringsdagen kan via
het inschrijfformulier

Voorwoord

Henk van der Jeugd

Het jaar 2016 is bijna ten einde. Als ik terugkijk lijkt dit jaar vooral een minder aangename, maar daarom niet minder intrigerende kant van het fenomeen vogeltrek belicht te hebben. Het Zoönosenproject ging van start, waarin zo'n 50 ringers bijna duizend vogels bemonsterden om er achter te komen welke ziektes ze meebrengen. Hoe actueel dit nieuwe project, dat we in samenwerking met het Erasmus Medisch Centrum uitvoeren, is, bleek al snel toen we in de nazomer te maken kregen met de eerste grote uitbraak van het Usutuvirus in Nederland. Merels vielen bij bosjes om en de deelnemers aan het project konden direct worden ingeschakeld om het verloop van de uitbraak te volgen. De aanwezigheid van het virus in Nederland was al maanden daarvoor vastgesteld in datzelfde Zoönosenproject, waarmee het zijn bestaansrecht heeft benadrukt. 'Zoönosetje' had van ons minstens zo veel stemmen mogen krijgen als 'treitervlogger' in de verkiezing van het woord van 2016. In deze OHV roepen we op om in 2017 ook mee te gaan doen, want we willen het Zoönosenproject verder gaan uitbreiden.

In november bereikte een killer-vogelgriepvirus Nederland; een oud virus –H5N8 uit 2014- in een gevaarlijk nieuw jasje. Deze variant van het virus blijkt dodelijk voor veel soorten wilde vogels. Eerst leek het vooral kuifeenden te vellen, een soort waarvan we wisten dat deze slecht bewapend is tegen hoogpathogene vogelgriepvirussen. Maar al gauw werden ook andere soorten gemeld, niet in de laatste plaats de predatoren van de vele karkassen zoals grote mantelmeeuwen en buizerds. Na een korte periode met vorst, waardoor de overwinterende smienten hun tot dan toe veilige graslanden moesten verruilen voor open water, ging het ook voor deze 'die-hard' flink mis. Intussen zijn er al vele duizenden vogellijken verzameld. De grote populaties van smienten en kuifeenden zullen zeker opgewassen zijn tegen deze griepedemie, maar zorgen maak ik me om de soorten met kleine kwetsbare populaties zoals de kleine zwaan en de dwerggans. Ringers houden de vinger aan de pols door vogels te bemonsteren zodat we een idee krijgen van de verspreiding van het virus, de mate waarin het zich kan handhaven in levende vogels en hoe immuniteit in de populatie wordt opgebouwd.

Harry de Rooij blikt terug op een desastreus broedseizoen in 't Gooi, waar hevige regenval de jongenproductie van zangvogels tot vrijwel niets reduceerde. In deze Vinkentouw ook weer twee nieuwe ringers die zich voorstellen, een tip over het gebruik van GRIEL en de laatste vernieuwingen aan dat programma, en natuurlijk weer een aantal opmerkelijke terugmeldingen. In 2017 kunnen we weer met goede moed aan de slag, en staan er ongetwijfeld interessante vangsten en ontdekkingen op ons te wachten. Wilt u nog een bijdrage leveren aan het jaar van de Kievit dan kan dat, want het onderzoek aan deze weidevogel gaat nog een jaartje door. Wilt u echt wat nieuws proberen dan is het jaar van koekoek geknipt voor u. Leer hoe je deze vogel in je netten kunt krijgen en draag daarmee bij aan het vergaren van kennis over deze onverwachte gast.

Prettige feestdagen en een gelukkig 2017!

Henk van der Jeugd

Per ongeluk ontdekt in GRIEL

Joop van Ardenne

Het is een gegeven dat er van de periode van vóór 2010, als ik het goed heb, geen berichten zijn gemaakt in ons ringprogramma Griel, van teruggemelde vogels. Het is weleens lastig als je nu net zo een bericht ergens voor wilt gebruiken.

Zo was ik op zoek naar een terugmelding van een kleine karekiet die was gemeld van uit Mali, uit de periode van vóór 2010. Ik was vergeten uit welk jaar dat precies was en hoe ik dat moest opzoeken.

Ik ging als volgt te werk: ik selecteerde in 'mijn gegevens' een jaar d.m.v. 1-1-2009 tot 1-1-2010. Vervolgens klikte ik op de kolom Centrale. Die wordt dan van A tot Z gesorteerd. Zo komt de lijst van buitenlandse centrales op alfabetische volgorde tevoorschijn. Dit herhaalde ik een aantal keren voor andere jaren. Zo vond ik de gegevens van mijn Kleine Karekiet door middel van deze zoekmethode. Dat bleek alweer een aantal jaren geleden. Ik was benieuwd naar alle gegevens van die melding.

Zo zag ik tot mijn verbazing dat mijn ringmelding aan de westkant van de IJssel stond. Niet schokkend, maar ook niet goed natuurlijk. Ik verplaatste de pointer terug naar de oostkant van de IJssel, op de goede plek dus, en sloeg de wijziging op.

Later zag ik dat er in de berichtenbox een bericht was gekomen. Nieuwsgierig als ik ben klikte ik erop en het bleek een bericht over mijn Kleine Karekiet uit Mali te zijn. Ik was zowel verbaasd als verwonderd, zo van "O werkt dat zo". Ik heb op deze manier meerdere buitenlandse terugmeldingen tot een bericht gemaakt.

Wellicht zijn er mensen die dat altijd al doen, maar ik ben geen computerdeskundige en ik kwam er op deze manier achter dat dit kon. Wellicht help ik collega ringers met deze informatie die ook wel een bericht willen van oude meldingen van voor 2010.

Conclusie: als je de pointer van je eigen ringmelding iets verplaatst binnen je gebied, genereert Griel een nieuw bericht (incl. "toon op kaart").

Joop van Ardenne

jpbirdtrapper@gmail.com

Naschrift Vogeltrekstation

Het is inderdaad mogelijk op deze manier een bericht te genereren van een oude terugmelding. Maar om het nog gemakkelijker te maken hebben we het mogelijk gemaakt van elke terugmelding in GRIEL een bericht op te roepen. Wanneer je het bericht van je keuze hebt gevonden in 'Mijn gegevens' kun je het openen door er op te klikken. Vervolgens kun je met de knop 'toon compleetmelding' een bericht genereren van de terugmelding en dat vervolgens printen of emailen (naar jezelf of naar een ander). We hopen dat we met deze nieuwe mogelijkheid veel mensen blij kunnen maken. Zoeken naar buitenlandse terugmeldingen kan op de manier die Joop beschrijft, maar gaat nog sneller als je meteen een groot aantal jaren selecteert met het datumfilter en dan in het zoekfilter de afkorting van de centrale waarnaar je op zoek bent typt.

Gooise vogels zwaar getroffen door extreme weersomstandigheden 2016

Harry de Rooij

De slagregens die we van april tot eind juli in het Gooi over ons heen hebben gekregen hebben voor veel schade aan de natuur gezorgd. Op 13 en 26 april viel er in de Eempolder zo veel regen dat grote gedeeltes onder water kwamen te staan met grote gevolgen voor de Kieviten waarvan de nesten niet meer te redden waren. Een deel van de weidevogels heeft nog een tweede broedpoging gedaan maar ook veel van die tweede legsels zijn verloren gegaan tijdens de slagregens die op 22 juni wederom neervielen.

Gelukkig kon Gert Bieshaar meedelen dat een deel van de weidevogels nog welsucces hadden met die tweede broedpoging, vooral bij boeren die meededen met uitgesteld maaien waar in de kruidenrijke percelen toch nog heel wat jonge vogels het gered hebben.

Ook de rietvelden op diverse plaatsen in het Gooi werden door die slagregens getroffen met platgeslagen riet tot gevolg. Wat er met de eieren en jonge vogels van bijvoorbeeld de karekieten in de daardoor schuin liggende nesten gebeurd is, laat zich raden. Ook zijn er veel insecten verloren gegaan wat grote gevolgen heeft voor vogels die daar afhankelijk van zijn en vooral de zangvogels. Terwijl er in een normaal jaar grote aantallen luizen, muggen en andere kleine insecten in het riet en de omliggende struweelzone bij het ringstation van Oud Valkeveen te vinden zijn, zien we die dit jaar nauwelijks.

De effecten van die extreme omstandigheden werden duidelijk bij het vogelringstation waar dit voorjaar veel minder jonge vogels geringd konden worden dan gebruikelijk. Wanneer we de vangsten van de afgelopen jaren met elkaar vergelijken dan kunnen we concluderen dat al die zware regens van dit jaar tot meer dan een halvering van de populatie van jonge vogels hebben geleid. In tabel 1 zien we het totaal van de geringde jonge vogels tijdens de CES periode van de afgelopen drie jaar met als aantekening dat er in 2014 minder netten uitstonden terwijl er op 12 en 19 juli 2015 niet geringd is. Die CES (Constant Effort Site) start ongeveer half april en eindigt in de eerste week van augustus.

	2014	2015	2016
kleine karekiet	229	257	151
tijftjaf	125	132	65
zwartkop	91	115	32
roodborst	29	48	22
tuinfluiter	21	29	11
rietzanger	20	17	30
winterkoning	29	28	29
bosrietzanger	25	7	9
rietgors	15	20	5
heggenmus	4	25	13
Zanglijster	13	9	14
Totaal	601	687	337

Tabel 1. Aantal jongen van elf algemene zangvogels in CES project Oud Valkeveen in 2014, 2015 en 2016.

Het ziet er helaas naar uit dat het niet bij een halvering van het aantal jonge vogels zal blijven maar dat de situatie nog erger is. Veel vogels, zowel jong als oud, hadden een slechte conditie wat niet alleen veroorzaakt was door de vochtige en koude omstandigheden maar vooral ook door een voedseltekort. Zo toonden in de laatste CES-week (op 7 augustus) 23 van de 37 jonge kleine karekieten groeistrepen zoals op bijgaande foto te zien is. Ook bij andere soorten werden groeistrepen genoteerd. Een tekort aan eiwitten, waaruit de keratine van veren is opgebouwd, resulteert daarbij plaatselijk in broze plekken die als strepen of rafelige uiteindes van de veer zichtbaar zijn. Zo 'n zwak verenstelsel is onvoldoende in staat om vocht af te weren en als ze dat al overleven blijft het de vraag of zulke vogels de reis naar hun overwinteringsgebied kunnen maken.

Wat Oud Valkeveen betreft ziet het er naar uit dat tuinfluiters het zwaarst getroffen zijn. Dit seizoen zijn er 38 adulte tuinfluiters gevangen waarvan 16 vrouwtjes met actieve broedvlek. Aan het eind van het seizoen hebben wij slechts 11 jonge vogels kunnen ringen. Ook de zwartkop heeft het slecht gedaan met 77 adulte vogels en maar 32 jongen. Jonge zwartkoppen en tuinfluiters worden groot gebracht met rupsen en andere insecten die er nu helaas niet of nauwelijks meer zijn. Zwartkoppen en tuinfluiters maken hun nest in brandnetels en andere kruiden die dit jaar eveneens door de slagregens platgeslagen zijn.

Figuur 1. Groeistrepen bij een jonge kleine karekiet.
Foto Pascal Gijsen.

In het bovenstaande overzicht lijkt de rietzanger het goed te doen. Rietzangers zijn echter schaarse broedvogels bij Oud Valkeveen zodat we vermoeden dat deze jonge rietzangers hun eigen broedgebied vroegtijdig verlaten hebben. De goede resultaten voor zanglijsters die vooral veel huisjesslakken eten daarentegen, zal niemand verbazen.

Het ziet er naar uit dat veel vogels vroegtijdig de broedgebieden verlaten hebben omdat ze geen jongen meer hebben om voor te zorgen en vanwege het tekort aan geschikt voedsel. Zo troffen we veel volwassen vogels aan waarvan de vrouwtjes een broedstadium hadden dat aangaf dat ze ofwel jonge vogels aan het voeren waren of dat ze die inmiddels verlaten had. De meeste van die vrouwtjes waren niet eerder geringd waardoor we vermoeden dat die uit andere gebieden kwamen en dat ze geen jongen meer hadden om voor te zorgen.

Ook de boerenwaluw heeft te lijden onder de schaarste aan insecten. Het ziet er naar uit dat er dit jaar minder nesten zijn met grote broedsels van 5 of 6 jongen. Vooral de kleinste jongen overleven deze schaarste periode niet zodat er per nest maar 2 of 3 jongen uitvliegen.

Het is opvallend hoe stil het op dit moment in de natuur is. In andere jaren hoor je aan het eind van het broedseizoen overal jonge tijftjaffen en jonge mezen maar ook die soorten hebben het dit jaar heel moeilijk. In het nestkastonderzoek hebben de holenbroeders in vooral de gebieden met naaldbos en een parkachtige inrichting met weinig ondergroei het slecht gedaan. Er zijn maar weinig broedsels van mezen gelukt. Door de slagregens zijn de rupsen in de bomen weggespoeld en was er geen alternatief beschikbaar om de jongen mee groot te brengen.

Zoönosenproject

Tess van de Voorde

Afgelopen jaar hebben ongeveer 40 ringers deelgenomen aan het Zoönoseproject, waarbij het Erasmus Medisch Centrum en het Vogeltrekstation samenwerken om te bepalen of vogels ziekteverwekkers over grote afstanden kunnen verspreiden.

Ziekteverwekkers die van dier op mens kunnen worden overgedragen heten zoönosen. Vrijwel altijd betreft het zogenaamde arbovirussen (arbo = 'arthropod-born') die door geleedpotigen, bijvoorbeeld muggen, kunnen worden overgebracht op zowel mens als dier. In dit project kijken we specifiek of vogels arbovirussen kunnen verspreiden van hun overwinteringsgebied (bv. Afrika) naar Nederland. In de gebieden waar de arbovirussen van nature voorkomen (bijvoorbeeld Afrika, Azië) behoren vogels tot de belangrijkste gastheren voor de virussen.

Het is op dit moment niet bekend of arbovirussen voorkomen bij vogels in Nederland. De doelstelling van het project is om te onderzoeken of vogels geïnfecteerd zijn met arbovirussen (en zo ja welke soorten) en wanneer het virus aangetroffen wordt. De resultaten van dit onderzoek kunnen helpen bij het opstellen van een monitoringsprogramma voor de volksgezondheid.

Afgelopen jaar was het eerste jaar van het project en dit jaar is vooral gebruikt om de logistiek te testen en te bekijken hoeveel vogels bemonsterd kunnen worden. De deelnemende ringers hebben in maart of april een cursusdag bijgewoond waardoor ze bevoegd waren om bloedmonsters en keel- en cloacaswabs te nemen. Om de monsters te nemen, ontvingen deelnemende ringers 'bemonsteringsenveloppen'. Deze enveloppen bevatten alle benodigdheden voor het bemonsteren van één vogel. Van de vogels wordt met een steriele naald een bloedmonster genomen uit een vleugelader. De opwellende bloeddruppel wordt vervolgens op een papieren kaartje gedrukt, net als bij de hielprik van een pasgeboren baby. Door gebruik te maken van zeer gevoelige analysemethoden hoeft er maar een klein bloedmonster te worden genomen. Bij sommige vogels wordt ook een uitstrijkje uit de keel genomen, en bij wat grotere vogels tevens een uitstrijkje uit de cloaca. Ook worden eventuele teken die de vogels bij zich hebben verzameld. Na bemonstering werden alle monsters goed verpakt en kon de envelop door de ringer met de post verzonden worden naar het Rotterdam.

Het doel is om de komende vijf jaar maximaal 5000 wilde vogels per jaar te bemonsteren. Het totale aantal vogels is relatief hoog, omdat nu nog onduidelijk hoe frequent arbovirussen bij vogels voorkomen. Door veel vogels te bemonsteren kunnen ook de minder vaak voorkomende virussen worden gedetecteerd. Afgelopen jaar zijn er in totaal 949 vogels bemonsterd, van 47 verschillende vogelsoorten. Het meest werden de merel (186), kleine karekiet (119), zwartkop (119), tuinfluiter (63) en bosrietzanger (48) bemonsterd. Het aantal merels is het hoogste, omdat deze soort ook extra bemonsterd is tijdens de USUTU-uitbraak. Deze uitbraak was goed te zien in de bemonsterde vogels. De aanwezigheid van USUTU was al te zien in bemonsterde vogels in april (nota bene bij een vogel die bemonsterd werd tijdens de zoönosecursus). Daarna werd een positieve grasmus in mei bemonsterd. Pas in september werden in Nederland veel dode merels gemeld en werden ook meer positieve merels bemonsterd.

Komend jaar gaat het zoönoseproject waarschijnlijk weer door. Het doel is dan om meer vogels te bemonsteren, met name meer volwassen water- en roofvogels. Waarschijnlijk

organiseren we dan ook weer een cursus voor ringers die graag willen deelnemen. We houden u daarover op de hoogte.

Tess van de Voorde

t.vandevoorde@nioo.knaw.nl

Nieuwe gezichten

In deze rubriek hopen we telkens een nieuwe ringer, assistent-ringer of medewerker van het Vogeltrekstation te presenteren. Vandaag twee nieuwe gezichten: een uilenringer en een zangvogelringer met een ring-MUS project.

B78 – Willy Rozenberg-de Jager

Graag wil ik me even aan jullie voorstellen, mijn naam is Willy de Jager. Ik ben 38 jaar en werkzaam als begeleidster op de Hof van Arcadia “Zorg in het Groen” in het Groningse Opende.

Al decennialang werken de regionale uilenwerkgroep, onder leiding van Johan de Jong en Anne van der Wal samen met de Hof van Arcadia. Door de vergrijzing en ziekte was deze samenwerking enigszins in het slop geraakt. Doordat Anne van der Wal sinds een jaar of twee bij de Hof van Arcadia in de zorgbegeleiding is geraakt, heeft de Hof van Arcadia deze samenwerking weer nieuw leven ingeblazen. Dit resulteerde erin dat een van de begeleiders werd aangesteld als ringer, en dat het uilenwerk weer is opgepakt met Anne van der Wal en een aantal deelnemers van de Hof van Arcadia.

Vorig seizoen was een periode van lokaliseren van de nestkasten op de nog bekende adressen die Anne voor zijn ziekte bezocht. Er zijn tevens een aantal nieuwe adressen bijgekomen met als resultaat dat we vorig jaar 77 jonge kerkuilen hebben mogen ringen. Het is schitterend om te zien dat de kerkuil het weer zo goed doet en we vinden het fijn hier vanuit de Hof van Arcadia actief aan deel te kunnen nemen.

Op de open dag van de Hof van Arcadia richten we jaarlijks een stand in met informatie over de kerkuil en het werk wat wij als ringers doen samen met de kerkuilenwerkgroep. Zo mochten we al aantal malen een schoolklas vertellen over ons werk voor het behoud van de kerkuilen, om ook bij de jeugd hiervoor bewustwording te creëren.

We zijn dit seizoen alweer op pad geweest en de eerste jongen zijn geringd, wij hopen ons lang te mogen inzetten om dit mooie werk te blijven doen.

Willy Rozenberg-de Jager

B98 – Herma van Gerner

Hallo collega ringers, graag stel ik mij even aan jullie voor. Mijn naam is Herma van Gerner, 50 jaar (al voelt het niet als zodanig) en geboren en getogen in één van de oudste polders van Nederland, de polder Mastenbroek, gelegen ten noorden van de stad Zwolle. Voor zo lang ik mij kan herinneren heb ik al passie voor de natuur en dan in het bijzonder de vogels! Al sinds 1998 komen Jan van Dijk van Stichting Avifauna Zwolle (SAZ) en andere leden van deze vereniging bij mij thuis om ‘onze’ Torenavalkpullen te ringen voor een project dat ernaar streeft zoveel mogelijk broedende roofvogels in de gemeente Zwolle in kaart te brengen en deze ook te ringen. Wanneer er dan geringd werd probeerde ik daar altijd bij te zijn om er foto's van te maken, want vogelfotografie was en is nog steeds een grote hobby van mij.

Op een dag belde Jan mij op en vroeg of ik een keer langs wilde komen bij het ringen op de ringbaan VRS-Hessenpoort. Ik ging en vond het geweldig. Van het één kwam het ander en na 2 jaar van vele uren helpen, en al snel als assistent-ringer in opleiding, kon ik dit

voorjaar ring-MUS examen doen bij Gerrit Gerritse. Inmiddels heb ik al enige ringdagen solo gevangen in mijn tuin onder de Trektellen naam "Ring-Mus Ruimzicht".

Met hartelijke groet,

Herma van Gerner (B98)

Nieuws van de Ringersvereniging

Bestuur
Ringersvereniging

Sinds het uitkomen van de vorige Op het Vinkentouw (juli 2016) is door het bestuur van de Ringersvereniging vooral aandacht geschonken aan de verdere vervaardiging van de webatlas (een gezamenlijk project met het Vogeltrekstation) en aan de eerste stappen voor het samen met het VT uitvoeren van een aantal zaken die zijn opgenomen in het door de Ringersvereniging opgestelde Advies over opleiding, examinering en certificering. Hierover is meer in detail bericht in de derde Nieuwsbrief van 2016 die eind oktober 2016 naar alle leden is verstuurd. Ook houden wij nog steeds een scherp oog op de laatste ontwikkelingen rond de uitvoering van de nieuwe Wet Natuur en de rol van de provincies daarin.

De Algemene Ledenvergadering van de Ringersvereniging werd in 2016 gehouden op 10 december, voorafgaande aan de Ringersdag in Wageningen. Op deze vergadering werd - naast de gebruikelijke onderwerpen als jaarverslag, financiën en bestuursverkiezing – ook aandacht besteed aan de binnenkort aan te passen verenigingsstatuten en de wensen vanuit de leden voor een Ringershandboek. Deze vergadering was alleen toegankelijk voor (betalende) leden van de Ringersvereniging of hun vertegenwoordigers (één vertegenwoordiger per lid).

Uw belangen als ringer laten behartigen en met ons meedenken over de toekomst van ons ringwerk in het algemeen of die van de Ringersvereniging in het bijzonder? Geeft u zich dan op als lid. Stuur daarvoor een e-mail naar ringersvereniging@hotmail.com met daarin uw naam, postadres, woonplaats, telefoonnummer, e-mailadres en (assistent)ringersnummer.

Terugmeldingen

Buizerd, *Buteo buteo*, Arnhem 6068795

Ik heb op 13-7-2016 een melding gedaan van een dood gevonden Buizerd in Den Ham (Overijssel), ring nr. 6068795 deze vogel bleek dus op 5-6-1990 geringd als nestjong door de heer L. Blaauw in Zwolle.

Nu is de vogel dus 26 jaar oud en dit lijkt mij extreem oud voor een buizerd. Daarom heb ik nog wat bewijsmateriaal vastgelegd om te kunnen aantonen dat de vogel daadwerkelijk recentelijk is overleden en dat het niet gaat om alleen een ring die misschien jaren ergens heeft gelegen

In de database van het Vogeltrekstation zitten nog een paar terugmeldingen van buizerds die iets ouder werden. Deze vogel komt op de achtste plaats. De oudste buizerd werd 29 jaar oud.

Met dank aan Jan Vrijlink

Smient, *Anas penelope*, Arnhem 5507553

Uit het smientenonderzoek in De Woude door onder andere Fred Cottaar kwam een verassende terugmelding. Niet dat de plek nu zo spectaculair is, want er zijn er genoeg uit Finland teruggemeld. Maar.....deze vrouw (Y-F2) werd afgelezen in Kirkkolampi, Rovaniemi en had 4 kuikens!!!

Het betreft Arnhem 5507553 (vrouw >2ekj) geringd op 18 februari 2015 (alleen metaal) door Gerard Muskens in De Woude en op dezelfde plek door ons teruggevangen op 1 maart 2016 (toen is de kleurring toegevoegd).

Met dank aan Fred Cottaar

Reuzenster, *Sterna caspia*, SVS 7204615

Op 12 september 2016 hebben Jan de Jong en Gerke Visser een reuzenster gefotografeerd in Hindeloopen. Deze vogel had een rode kleurring met inscriptie YC9. Deze vogel bleek op 12 juni 2013 te zijn geringd als nestjong in Valdemarsvik, Zuidoost Zweden.

Ransuil, *Asio otus*, Leiden 187455

Cor Oskam kwam een leuke terugmelding 'uit de oude doos' tegen. De briefkaart van het 'Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming' (ingesteld tijdens de Duitse bezetting) vermeldt de vondst van een jonge ransuil die op 15 juli 1944 dood werd teruggevonden in Schiedam. Let ook op de poststempel van de briefkaart!

Met dank aan Cor Oskam

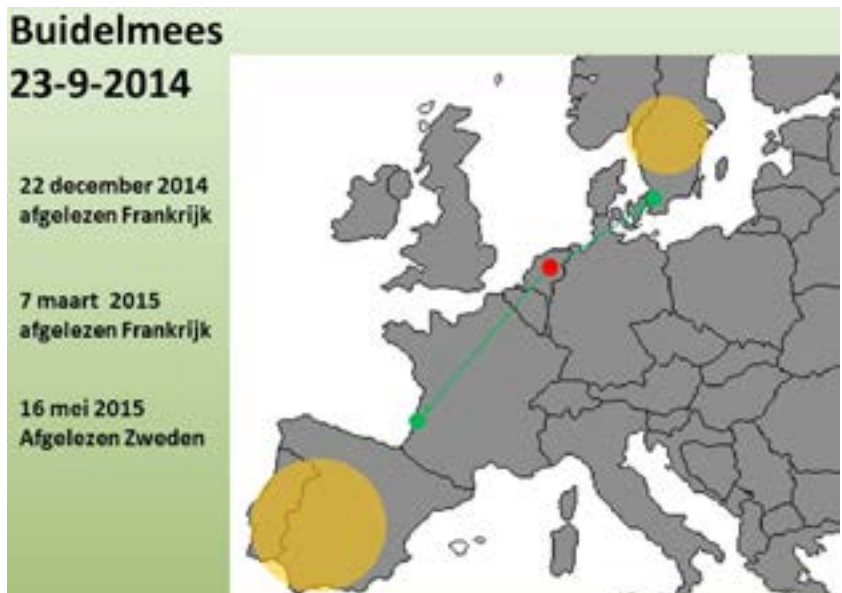
Buidelmees, *Remiz pendulinus*, Arnhem BC 34515 t/m BC 34523

Op 23 september 2014 ving het VRS-Hessenpoort 9 buidelmezen. Allemaal tegelijk in hetzelfde net, dus kennelijk een groepje op trek. Ze werden geringd met de ringnummers BC34515 t/m -523.

Op 22 december 2014 krijgen we een terugmelding van BC34519. Deze werd gecontroleerd in Frankrijk bij Port de Saint-d'Huzet. Afstand 928 km na 90 dagen. Op 7 maart 2015 een terugmelding van BC34522. Wederom een controle bij het Franse Port de Saint-d'Huzet. Afstand 928 km na 165 dagen. Op 16 mei 2015 een terugmelding van BC34518. Gecontroleerd in Zweden bij Landskrona. Afstand 580 km na 235 dagen.

Kennelijk vingten we de vogels toen ze onderweg waren naar hun overwinteringsgebieden die waarschijnlijk in Portugal/Spanje zijn. Op de heen- en terugweg volgden ze de Franse westkust. In Zuid-Zweden werd weer één van de groep gevangen en gecontroleerd bij Landskrona. Waarschijnlijk broeden ze daar niet maar waren onderweg naar de merenrijke gebieden in Zuid-Zweden.

Met dank aan Jan van Dijk

Mededelingen van het Vogeltrekstation

Jaar van de kievit ook in 2017

In 2016 werd op diverse locaties in Nederland aandacht besteed aan het Jaar van de Kievit. De resultaten worden in 2017 in een omvangrijk rapport gepresenteerd. Ringers droegen in belangrijke mate bij door het ringen van kuikens met metalen ringen en kleurvlaggen zodat het wel en wee van de jonge kieviten gevolgd kon worden. Het aflezen van de kleurvlaggen bleek niet mee te vallen. Ook de weersomstandigheden in de eerste helft van eht voorjaar speelden parten. Daarom is besloten het onderzoek in 2017 op een aantal locaties te herhalen. Als u geïnteresseerd bent om mee te doen neem dan contact op met het Vogeltrekstation om te horen wat de mogelijkheden zijn.

2017 Jaar van de koekoek - een rol voor ringers

2017 is uitgeroepen tot het jaar van de koekoek. De koekoek is een interessante soort waarover nog veel niet bekend is. Helaas gaat de populatie in Nederland en in de rest van Europa gestaag achteruit. Door het vangen, ringen, meten en beschrijven van adulte en nestjonge koekoeken kunt u bijdragen aan de kennis over koekoeken. Een aantal koekoek-experts is daarom bezig met een beknopte handleiding 'koekoeken ringen'. Deze verschijnt binnenkort op de website van het Vogeltrekstation. Houd deze in de gaten!

Certificering, een voortgaand proces

Binnen het huidige certificeringssysteem moet elke ringer op het moment van verlenging (1 maart) van de ringmachtiging een geldige certificeringsstatus hebben. De einddatum van uw certificering staat vermeld op uw ringmachtiging. Zorg dat u tijdig een bijeenkomst heeft gevolgd, zodat u uw machtiging kunt verlengen! We streven ernaar dat ringers een groeps-certificering volgen, om de kennisuitwisseling tussen ringers te bevorderen. Eén-op-één certificeringen zijn alleen toegestaan bij uitzondering, en moeten van tevoren worden aangevraagd bij het Vogeltrekstation. Als u op 1 maart geen geldige certificeringsstatus heeft (of een dienstverband bij een onderzoeksinstelling is niet aantoonbaar), dan wordt uw ringmachtiging niet verlengd.

CES-gegevens op tijd insturen

Het CES-project levert belangrijke informatie op over reproductie en overleving van Nederlandse broedvogels. Om een vlotte verwerking en snelle rapportage mogelijk te maken verzoeken we u dringend uw ring- en terugmeldgegevens van het CES-project, inclusief de ingevulde overzichtlijst, uiterlijk op 1 oktober van het zelfde jaar aan het VT te melden, zodat kort daarna met de controle van de gehele dataset kan worden begonnen. Over te laat ingestuurde gegevens kan geen vergoeding voor de gebruikte ringen worden betaald. CES is ons belangrijkste monitoringsproject en die gegevens moeten op tijd binnen zijn, anders verliest het project zijn actualiteit, en daarmee zijn waarde.

Jaarlijks verlengen van uw ringmachtiging.

Elke ringmachtiging heeft een geldigheidsduur van één jaar (1 maart - 1 maart). Vanaf begin januari kunt u een verlengingsaanvraag indienen via de website van het Vogeltrekstation. U krijgt hierover per email bericht. U kunt dan ook nieuwe projecten en vangmiddelen aanvragen of uw deelname aan een project stopzetten. Wij sturen u dan voor 1 maart een nieuwe en aangepaste ringmachtiging toe. Hebben wij, om wat voor reden dan ook, uw aanvraag voor een nieuwe ringmachtiging niet ontvangen dan kunt u daarvoor tot 1 juli contact opnemen. Na 1 juli wordt uw ringmachtiging beëindigd. U kunt dan opnieuw een aanvraag indienen, maar die wordt dan beoordeeld volgens de dan geldende normen.

(Te) weinig geringd?

Bij uw verlengingsaanvraag evalueren we ook het aantal door u geringde en ingevoerde vogels: als het aantal geringde vogels van een ringer (vrijwel) nihil is dan vraagt het Vogeltrekstation u dat toe te lichten. Als er dan voor ons geen beeld zichtbaar wordt waarin verbetering gaat optreden dan wordt (dat deel van) de ringmachtiging op 1 maart van dat jaar niet verlengd.

Bestellen in de webwinkel

Bestellingen in de webwinkel worden elke dinsdag en donderdag afgehandeld en verstuurd. Het kan echter voorkomen dat door grote drukte de verwerking van bestellingen trager verloopt. We verzoeken u dringend daarmee rekening te houden en uw bestellingen tijdig te plaatsen. We kunnen niet garanderen dat 'last-minute' bestellingen van ringen tijdens het veldseizoen op tijd kunnen worden afgehandeld. Bestellingen buiten de webwinkel worden niet geaccepteerd. We verzoeken u zoveel mogelijk te betalen met IDEAL, dit voorkomt vertraging. Let daarbij op het kiezen van de juiste verzendkosten. Wanneer u de bestelling zelf ophaalt, kies dan voor 'zelf ophalen'. Ringen en netten kunnen alleen door ringers worden besteld en gezien in de webwinkel. Indien u deze niet ziet, neem dan contact op met het Vogeltrekstation.

Controleer uw berichten

Regelmatig krijgen we klachten van ringers en publieke melders omdat ze een vogel hebben teruggemeld waarvan de ringgegevens door de ringer nog niet zijn ingevoerd. Deze 'navragen' komen bij uw berichten in GRIEL te staan. We stellen het dan op prijs als u die ringgegevens z.s.m. invoert, zodat de melder ook de gegevens snel ontvangt. Op deze manier blijven (publieke) melders enthousiast om ringen te melden.

Het kan echter ook gebeuren dat een terugmelding wordt ingevoerd waarbij er een fout in het ringnummer is geslopen. Als de ringgegevens wel aanwezig zijn krijgt de ringer een verkeerde terugmelding (bv. geringd als tuinfluiter, teruggemeld als boerenzwaluw). Als de ringgegevens niet aanwezig zijn, dan krijgt de eigenaar van de ringstreng ten onrechte een navraag. In zo'n geval kunt u als eigenaar bij deze navraag de optie 'ring in bezit' kiezen. De melder krijgt dan een bericht dat de melding niet correct is en wordt gevraagd om de gegevens opnieuw in te voeren. De foutieve melding wordt automatisch verwijderd.

Oude gegevens controleren

In de nieuwe versie van GRIEL kunt u alle door u ingevoerde gegevens, ook die uit POOT, terugkijken. Vooral in de oude gegevens zijn vaak allerlei foutjes geslopen, omdat er toen nog geen controles zaten op de ingevoerde gegevens. Mocht u tijd hebben, dan roepen we u op om eens in uw oude gegevens te struinen en deze aan te passen waar nodig. Alle door u ingevoerde gegevens kunt u zelf wijzigen in GRIEL. Zo wordt de kwaliteit van de database steeds beter en u komt ook vaak hele leuke oude gegevens tegen!